

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор НУХТ,
професор _____ А.І. Українець
(підпис)

« ____ » _____ 20 ____ р.

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до вивчення дисципліни та виконання контрольної роботи
для здобувачів освітнього ступеня «Магістр»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми «Облік і аудит»
денної та заочної форм навчання

Всі цитати, цифровий та фактичний матеріал, бібліографічні відомості перевірені. Написання одиниць відповідає стандартам

Підпис(и) автора(ів) _____ І.В. Колос
« ____ » _____ 2019р.

СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри
обліку і аудиту
Протокол № 4
від 15. 10. 2019 р.

Реєстраційний номер
електронних методичних
рекомендацій у НМУ
№ _____

КИЇВ НУХТ 2019

Обліково-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень
[Електронний ресурс]: методичні рекомендації до вивчення дисципліни та виконання контрольної роботи для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит» ден. та заоч. форм навч. / уклад. І.В. Колос. – К.: НУХТ, 2019. – 28 с.

Рецензент Г.Г. Осадча, канд. екон. наук, доц.

Укладач **І.В. Колос**, канд. екон. наук, доц., САР

Відповідальний за випуск **Л.М. Чернелевський**, канд. екон. наук, проф.

Подається в авторській редакції

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Навчальна дисципліна «**Обліково-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень**» є однією з дисциплін вибіркової частини для забезпечення індивідуалізації фахової підготовки освітнього ступеня «магістр» відповідно до паспорту спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Інтеграція України в світове економічне середовище вимагає від вітчизняних суб'єктів господарювання розкриття достовірної і максимально прозорої інформації про результати функціонування для ухвалення виважених управлінських рішень щодо визначення напрямку розвитку взаємодії і вигідності економічної співпраці, ідентифікації бізнесових проблем і можливостей їх подолання, а також ефективного управління промисловим підприємством з орієнтацією на подальший сталий економічний розвиток. В цьому аспекті набуває особливого значення якісне інформаційно-аналітичне забезпечення. Це реалізується шляхом формування цілісно-впорядкованої об'єктивно обґрунтованої системи інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень за різними напрямами впливу на економічні, соціальні та екологічні складники ефективної діяльності сучасного підприємства.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень» є формування у здобувачів сучасної системи наукових знань про теоретичні засади і прикладні аспекти обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень за різними напрямами функціонування підприємства.

Завдання дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень» пов'язані з практичною реалізацією мети курсу. Основними завданнями є: опанування сутності обліково-аналітичної системи, обліково-аналітичної інформації, обліково-аналітичного забезпечення; оволодіння методами обліку, аналізу та аудиту, управлінського обліку з метою формування і використання обліково-аналітичного забезпечення управління сучасним підприємством.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні і прикладні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління сучасним підприємством.

Міждисциплінарні зв'язки: після вивчення дисциплін «Методологія наукових досліджень», «Управлінські інформаційні системи в аналізі і аудиті», «Стратегічний управлінський облік», «Особливості обліку за видами економічної діяльності» і визначає можливість використання отриманих знань і умінь для продовження професійного розвитку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні набути **здатності** отримувати компетентності:

інтегральна:

розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі обліку і аудиту або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні:

працювати автономно і в команді;
бути критичним і самокритичним;
до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
застосовувати знання у практичних ситуаціях.

фахові:

організовувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами менеджменту підприємства;

формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу;

вміння формувати фінансову звітність за міжнародними стандартами, інтерпретувати, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття управлінських рішень;

проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування;

застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та / або асиметричності інформації;

формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства;

використовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для вирішення практичних завдань у сфері професійної діяльності;

калькулювання собівартості продукції й формування обліково-аналітичної інформації про виробничу діяльність в системі управління витратами підприємства;

застосовувати принципи системного підходу в організації облікового, контрольного та аналітичного процесів відповідно до вимог менеджменту підприємства;

застосовувати теоретичні, методичні підходи і практичні навички щодо організації податкових розрахунків за різними системами оподаткування;

виконувати адміністративно-управлінські функції у сфері діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору;

здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування;

використовувати методичний інструментарій бухгалтерського обліку в управлінні підприємством для формування звітності на запит керівництва з метою обґрунтування управлінських рішень щодо побудови прогнозних напрямів діяльності підприємства;

здійснювати пошук прихованих резервів для формування на цій основі релевантних управлінських рішень і їх реалізації для забезпечення ефективного функціонування господарюючих суб'єктів в динамічному ринковому середовищі.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 години / 6,0 кредитів ECTS.

Опис навчальної дисципліни міститься в табл. 1.

Таблиця 1

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6,0	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	вибіркова	
Модулів –1	спеціальність 071 «Облік і оподаткування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне завдання контрольна робота (з.ф.н.)		Семестр	
Загальна кількість годин: -180 годин		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 10 самостійної роботи здобувача – 26	освітньо-професійна програма «Облік і аудит»	Лекції	
		20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	6 год.
	Освітній ступінь: бакалавр	Лабораторні	
		– год.	– год.
		Самостійна робота	
		130 год.	151 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		– год.	15 год.
		Вид контролю:	
		екзамен	екзамен

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

Змістовий модуль (ЗМ) 1. Теоретичні і методичні засади обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.

Тема 1. Концептуальні засади обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.

Сутність і типологія управлінських рішень. Процес обґрунтування, прийняття та реалізації управлінських рішень.

Сутність, принципи побудови та структура обліково-аналітичної системи. Зміст обліково-аналітичної діяльності у системі управління підприємством (об'єкти, предмети, суб'єкти, форми здійснення обліково-аналітичної діяльності).

Напрямки обліково-аналітичної діяльності при виконання завдань забезпечення управління сучасним підприємством. Поняття, властивості, складові та завдання обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.

Література [2, 5, 11, 14, 18, 24, 25, 27, 30].

Тема 2. Характеристика інформаційно-аналітичного апарату прийняття управлінських рішень.

Обліково-аналітична інформація (ОАІ) в системі управління підприємством. Основні джерела генерування внутрішніх даних ОАІ. Основні джерела формування зовнішньої ОАІ. Обмеження використання облікової інформації для потреб управління.

Методи обробки економічної інформації. Методи і прийоми для проведення розрахунків в конкретних ситуаціях з метою обґрунтування альтернатив / проєктів управлінських рішень.

Механізм формування ОАІ в системі управління підприємством. Бухгалтерський облік як інструмент управління сучасним підприємством.

Література [1, 2, 4-7, 11, 18, 20, 21, 23, 26, 28, 29, 32].

Тема 3. Принципи, методики та техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності.

Сутність, принципи, методики та техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності. Внутрішні стандарти підготовки управлінської бухгалтерської звітності. Таксономія управлінської звітності для задоволення інформаційних потреб її користувачів.

Література [5, 9, 10, 18].

Змістовий модуль (ЗМ) 2. Практичні аспекти імплементації обліково-аналітичного забезпечення в процесі обґрунтування управлінських рішень.

Тема 4. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття фінансових рішень.

Сутність і типологія фінансових рішень. Етапізація процесу підготовки, прийняття та реалізації фінансових рішень. Мета і завдання обліково-аналітичного забезпечення (ОАЗ) фінансових рішень. Механізм ОАЗ обґрунтування альтернатив / проєктів фінансових рішень.

Література [2, 3, 8-10, 12, 13, 17, 22, 24, 30, 31].

Тема 5. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття екологічних рішень.

Сутність і типологія екологічних рішень. Етапізація процесу підготовки, прийняття та реалізації екологічних рішень. Мета і завдання ОАЗ екологічних рішень. Механізм ОАЗ обґрунтування альтернатив / проєктів екологічних рішень.

Література [3, 5, 8-10, 12, 19, 24].

Тема 6. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття соціальних рішень.

Сутність і типологія соціальних рішень. Етапізація процесу підготовки, прийняття та реалізації соціальних рішень. Мета і завдання ОАЗ соціальних рішень. Механізм ОАЗ обґрунтування альтернатив / проєктів соціальних рішень.

Література [3, 5, 8-10, 12, 24].

Тема 7. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття рішень з управління вартістю підприємства.

Сутність і типологія рішень з управління вартістю підприємства. Етапізація процесу підготовки, прийняття та реалізації рішень з управління вартістю підприємства. Мета і завдання ОАЗ рішень з управління вартістю підприємства. Механізм ОАЗ обґрунтування альтернатив / проєктів рішень з управління вартістю підприємства.

Література [3, 5, 8-10, 12, 24].

Тема 8. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття рішень з економічної безпеки.

Сутність і типологія рішень з економічної безпеки підприємства. Етапізація процесу підготовки, прийняття та реалізації рішень з економічної безпеки підприємства. Мета і завдання ОАЗ рішень з економічної безпеки підприємства. Механізм ОАЗ обґрунтування альтернатив / проєктів рішень з економічної безпеки підприємства.

Література [3, 5, 8-10, 12, 16, 24].

Тема 9. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття рішень зі сталого розвитку підприємства.

Сутність і типологія рішень зі сталого розвитку підприємства. Етапізація процесу підготовки, прийняття та реалізації рішень зі сталого розвитку підприємства. Мета і завдання ОАЗ рішень зі сталого розвитку підприємства. Механізм ОАЗ обґрунтування альтернатив / проєктів рішень зі сталого розвитку підприємства.

Література [2, 3, 5, 8-10, 12, 14, 15, 19, 24, 30].

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структуру навчальної дисципліни представлено в табл. 2.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні і методичні засади обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.												
Тема 1. Концептуальні засади обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень	20	2	4	-	-	14	20	0,5	0,5	-	1	18

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 2. Характеристика інформаційно-аналітичного апарату прийняття управлінських рішень	26	4	6	-	-	16	26	1	1	-	1	23
Тема 3. Принципи, методики та техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності	14	2	2	-	-	10	14	0,5	0,5	-	1	12
Разом за змістовим модулем 1	60	8	12	-	-	40	60	2	2	-	3	53
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти імплементації обліково-аналітичного забезпечення в процесі обґрунтування управлінських рішень.												
Тема 4. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття фінансових рішень	20	2	4	-	-	14	20	1	1	-	2	16
Тема 5. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття екологічних рішень	20	2	4	-	-	14	20	1	0,5	-	2	16,5
Тема 6. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття соціальних рішень	20	2	4	-	-	14	20	1	0,5	-	2	16,5
Тема 7. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття рішень з управління вартістю підприємства	20	2	2	-	-	16	20	1	0,5	-	2	16,5
Тема 8. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття рішень з економічної безпеки	20	2	2	-	-	16	20	1	0,5	-	2	16,5
Тема 9. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття рішень зі сталого розвитку підприємства	20	2	2	-	-	16	20	1	1	-	2	16
Разом за змістовим модулем 2	120	12	18	-	-	90	120	6	4	-	12	98
Усього годин	180	20	30	-	-	130	180	8	6	-	15	151

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Планування практичних занять для здобувачів денної та заочної форми навчання представлено в табл. 3.

Таблиця 3

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
1.	Практичне заняття 1, 2. Концептуальні засади обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень	4	0,5
2.	Практичне заняття 3, 4, 5. Характеристика інформаційно-аналітичного апарату прийняття управлінських рішень	6	1
3.	Практичне заняття 6. Принципи, методики та техніки підготовки управлінської	2	0,5
4.	Практичне заняття 7, 8. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття фінансових рішень	4	1
5.	Практичне заняття 9, 10. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття екологічних рішень	4	0,5
6.	Практичне заняття 11, 12. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття соціальних рішень	4	0,5
7.	Практичне заняття 13. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття рішень з управління вартістю підприємства	2	0,5
8.	Практичне заняття 14. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття рішень з економічної безпеки	2	0,5
9.	Практичне заняття 15. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття рішень зі сталого розвитку підприємства	2	1
	Разом	30	6

5. ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Теоретичні засади обґрунтування, прийняття та реалізації управлінських рішень.
2. Сутність і типологія управлінських рішень.
3. Алгоритм прийняття управлінського рішення.
4. Принципи наукового дослідження у прийнятті управлінських рішень.
5. Економіко-правові передумови використання бухгалтерської інформації для управління підприємством, що характерні для сучасного стану економічного розвитку України.
6. Сутність і складники економічної інформації.
7. Особливості облікової інформації сучасного підприємства. Джерела і методи отримання інформації.
8. Типологія й основні характеристики облікової інформації.
9. Основні вимоги і якісні характеристики до облікової інформації.
10. Основні користувачі облікової інформації, їх зацікавленість у співпраці й інформаційні потреби / запити.
11. Внутрішні і зовнішні користувачі облікової інформації й асиметрія їх інформаційних інтересів.
12. Вимоги користувачів до облікової інформації.
13. Проблеми і перспективи використання облікової інформації в управління сучасним вітчизняним підприємством.
14. Основні складники обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.

15. Основні стадії формування обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.
16. Проблеми і перспективи формування обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.
17. Бухгалтерський облік як ключовий складовий елемент обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.
18. Інструментарій бухгалтерського обліку і звітності в управлінні сучасним підприємством.
19. Фінансова звітність підприємства як компонент обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.
20. Облікова політики підприємства як інструмент управління показниками фінансового стану підприємства.
21. Облікова політики підприємства як компонент обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.
22. Принципи формування управлінської бухгалтерської звітності і типологія її форм.
23. Вимоги до управлінської бухгалтерської звітності.
24. Методики підготовки управлінської бухгалтерської звітності.
25. Техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності.
26. Сутність, значення, доцільність та необхідність формування управлінської бухгалтерської звітності.
27. Загальні засади розвитку соціального обліку як основного джерела отримання інформації соціального спрямування.
28. Соціальний облік в системі посилення корпоративної соціальної відповідальності.
29. Порядок відображення показників соціального обліку в звітності сучасного підприємства.
30. Екологічний облік як інформаційна підтримка обґрунтування й ухвалення виважених екологічних рішень.
31. Сутність, значення, доцільність та необхідність формування екологічної звітності сучасного підприємства.
32. Міжнародні моделі звітності про вартість підприємства.
33. Значення, доцільність та необхідність нефінансових показників в управлінні підприємством.
34. Значення, доцільність та необхідність нефінансових показників в процесі управління генеруванням / нарощуванням вартості підприємства.
35. Інтегрована звітність у реалізації концепції сталого розвитку сучасного підприємства.
36. Таксономія інтегрованої звітності в системі обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.
37. Проблеми і перспективи формування інтегрованої звітності вітчизняними підприємствами.

6. КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Контрольна робота з дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень» складається з двох частин – теоретичної і практичної.

6.1. Теоретична частина

Виконання **теоретичної частини** передбачає обґрунтоване розкриття відповіді на два теоретичні запитання, номери яких визначаються залежно від першої літери прізвища здобувача (табл. 4).

Таблиця 4

Визначення номеру теоретичних запитань

Перша літера прізвища											
В, Й, С	А, И, Ц	М, П, У	Ї, К, Р	Е, Л	Д, Н	Г, І, Т	Б, Ч, Ш	О, Щ	З, Ю, Я	Є, Х	Ж, Ф
1, 13	2, 14	3, 15	4, 16	5, 17	6, 18	7, 19	8, 20	9, 21	10, 22	11, 23	12, 24

Теоретичне запитання:

1. Охарактеризувати основні складники обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.

2. Охарактеризувати основні складники інформаційної системи сучасного підприємства.

3. Обґрунтувати інформаційні потреби основних користувачів облікової інформації.

4. Обґрунтувати необхідність уніфікації й стандартизації управлінської звітності сучасного підприємства.

5. Обґрунтувати роль і значення облікової інформації в управлінні сучасним підприємством.

6. Охарактеризувати тенденції еволюційних змін системи звітності сучасного підприємства як носія інформації в управлінні.

7. Охарактеризувати особливості й відмінності різних видів економічної інформації.

8. Охарактеризувати особливості й відмінності різних видів обліково-аналітичної інформації.

9. Охарактеризувати сутність оперативних, тактичних та стратегічних управлінських рішень й обґрунтувати взаємозв'язок між ними.

10. Обґрунтувати необхідність і доцільність формування обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.

11. Охарактеризувати принципи підготовки управлінської бухгалтерської звітності й обґрунтувати їх значення.

12. Охарактеризувати основних суб'єктів процесу обґрунтування, прийняття та реалізації управлінських рішень й обґрунтувати сферу їх впливу і відповідальності.

13. Охарактеризувати процесу підготовки, прийняття та реалізації фінансових рішень й обґрунтувати основні завдання кожного етапу.

14. Обґрунтувати значення і необхідність обліково-аналітичного забезпечення прийняття фінансових рішень.

15. Охарактеризувати особливості економічної інформації за її впливом на формування екологічного менталітету суспільства.

16. Обґрунтувати значення і необхідність екологічного обліку як складника обліково-аналітичного забезпечення прийняття екологічних рішень.

17.Охарактеризувати принципи соціальної відповідальності бізнесу й обґрунтувати доцільність їх застосування.

18.Обґрунтувати значення і необхідність соціального обліку як складника обліково-аналітичного забезпечення прийняття соціальних рішень.

19.Охарактеризувати принципи оцінки вартості підприємства й обґрунтувати доцільність їх застосування.

20.Охарактеризувати взаємозв'язок і відмінності Міжнародних моделей звітності про вартість підприємства.

21.Обґрунтувати значення і необхідність виявлення внутрішніх і зовнішніх складників економічної безпеки в ході прийняття відповідних рішень.

22.Охарактеризувати складові обліково-аналітичного забезпечення прийняття рішень з економічної безпеки.

23.Обґрунтувати значення і необхідність застосування і реалізації професійного судження з метою управління сталим розвитком підприємства.

24.Охарактеризувати основні завдання організації й обґрунтувати доцільність формування обліково-аналітичного забезпечення прийняття рішень зі сталого розвитку підприємства.

6.2. Практична частина

Підготувати творчу практичну роботу: сформувати обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень й обґрунтувати практичні аспекти можливості імплементації відповідно до об'єкту магістерського дослідження.

Сформувати обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень, висвітливши такі питання:

- назва об'єкту обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень відповідно до магістерського дослідження (доцільно довідниково зазначити тему дипломної роботи на здобуття освітнього ступеня «магістр»);
- визначити мету обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень;
- визначити значення і місце обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень в системі управління суб'єкта господарювання із закріпленням орієнтовного переліку завдань за окремими відділами / службами / виконавцями в межах підприємства певного харчового сектору економіки. Результати роботи доцільно оформити у вигляді таблиці (абл.. 5);

Таблиця 5

Орієнтовний перелік обліково-аналітичних завдань із закріпленням за структурними підрозділами і окремими виконавцями
(назва об'єкту – назва підприємства)

Перелік обліково-аналітичних завдань	Виконавці, за якими закріплено завдання	
	повністю	частково
1	2	3
Назва конкретного завдання	Назва структурного підрозділу і / або окремого виконавця	Назва структурного підрозділу і / або окремого виконавця

- визначити найбільш раціональні й прийнятні методи, способи та прийоми отримання / оброблення / використання інформації відповідно до складників обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень. Результати роботи доцільно оформити у вигляді таблиці (табл. 6);

Таблиця 6

Склад методичного апарату й інструментарію за основними складниками обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень
(назва об'єкту)

Складники ОАЗ	Перелік методів, способів та прийомів
1	2
ОБЛІКОВА ПІДСИСТЕМА	
Фінансовий облік	Перелік методів, способів та прийомів фінансового обліку
Управлінський облік	Перелік методів, способів та прийомів управлінського обліку
АНАЛІТИЧНА ПІДСИСТЕМА	
Фінансовий аналіз	Перелік методів, способів та прийомів фінансового аналізу
Виробничий (оперативний) аналіз	Перелік методів, способів та прийомів виробничого аналізу
КОНТРОЛЬНА ПІДСИСТЕМА	
Внутрішній контроль	Перелік методів, способів та прийомів внутрішнього контролю

- охарактеризувати можливі результати після проведення кожного методу, способу, прийому виконання обліково-аналітичних робіт. Результати виконання доцільно представити у вигляді таблиці (табл. 7);

Таблиця 7

Характеристика методичного апарату й інструментарію обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень
(назва об'єкту)

Назва методу / способу / прийому	Мета проведення	Отримані результати
1	2	3
Конкретний метод, спосіб, прийом відповідно до визначеного переліку табл. 5	Мета проведення визначеного методу чи прийому для певного обліково-аналітичного забезпечення	Очікувані результати після виконання визначеного методу чи прийому

- визначити альтернативні варіанти методичної складової облікової політики підприємства в частині регулювання об'єкта обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень на підставі опрацювання відповідних П(С)БО. Результати виконання доцільно представити у вигляді таблиці (табл. 8);

Таблиця 8

Методичні аспекти облікової політики
(назва об'єкту)

Назва об'єкту, нормативний акт	Методичний елемент облікової політики	Альтернативні варіанти
1	2	3

- визначити склад можливих джерел інформації й охарактеризувати їх з урахуванням потреб аналітика під час проведення розрахунків. Результати виконання доцільно представити у вигляді таблиці (табл. 9);

Таблиця 9

Джерела інформації для проведення аналітичних розрахунків
(назва об'єкту)

Група джерел інформації	Склад джерел інформації	Інформаційні потреби аналітика
1	2	3
Облікові джерела	Перелік звітних форм в розрізі видів звітності підприємства (фінансова, податкова, статистична, управлінська чи внутрішня), які підлягають використанню	Перелік статей (назва показників), які підлягають використанню
Позаоблікові джерела	Матеріали ревізій і внутрішнього аудиту; протоколи виробничих нарад, зборів трудового колективу, комісій, засідань правління; накази і розпорядження керівного складу, доповідні й пояснювальні записки; довідники для службового користування; програми, плани, проекти розвитку підприємства; патенти, ліцензії	Зміст даних, які підлягають використанню
Зовнішні джерела	Відкрита інформація офіційних джерел і засобів масової інформації, звітів, довідників, реклами, Інтернету; інформація з державних і недержавних національних і міжнародних інформаційних служб; неконфіденційна і конфіденційна інформація, отримана від носія інформації у довірчому порядку	Зміст даних, які підлягають використанню

- визначити рівень суттєвості в такому порядку: (1) сформулювати витяг сукупності базових показників з фінансової звітності підприємства за два суміжні звітні періоди для проведення розрахунку рівня суттєвості; (2) розрахувати значення базового показника (шляхом усереднення значень звітного і попереднього періодів кожного показника) із забезпеченням вимоги однорідності числових значень сукупності показників. В разі суттєвих змін в діяльності підприємства протягом звітного періоду і неспівставності показників за звітний і попередній період, для проведення розрахунку і забезпечення коректності результатів доцільно використовувати значення базових показників на рівні звітного періоду; (3) встановити критерії для визначення рівня суттєвості в процентах до величини кожного базового показника. Для обґрунтування критеріїв доцільно використовувати Лист Міністерства фінансів України від 29.07.2003 р. № 04230-04108 «Щодо застосування критеріїв суттєвості в бухгалтерському обліку»; (4) розрахувати вартісну (грошову) оцінку рівня суттєвості. Результати проведення розрахунку доцільно узагальнити і представити у вигляді таблиці (табл. 10). Для зручності в подальшій роботі допускається заокруглення рівня суттєвості в межах 20 процентів; (5) обґрунтувати короткий висновок щодо порядку розрахунку рівня суттєвості з урахуванням особливостей функціонування підприємства протягом

зазначеного періоду, а також прийнятих допущень в ході проведення розрахунків і визначення величини критеріїв;

Таблиця 10

Розрахунок рівня суттєвості
(назва підприємства – основний вид діяльності)

	Попередній рік / на початок року, тис. грн.	Звітний рік / на кінець року, тис. грн.	Значення базового показника, тис. грн.	Критерій, %	Значення для розрахунку рівня суттєвості, тис. грн.
1	2	3	4	5	6
1. Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (ряд. 2290) збиток (ряд. 2295)	За даними підприємства – Попередній рік	За даними підприємства – Звітний рік	(графа 2 + графа 3) / 2	Визначаються самостійно з урахуванням специфіки діяльності підприємства	графа 4 * графа 5 / 100
2. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ряд. 2000)	За даними підприємства – Попередній рік	За даними підприємства – Звітний рік	(графа 2 + графа 3) / 2		графа 4 * графа 5 / 100
3. Усього за розділом I (ряд. 1495) Власний капітал	За даними підприємства – На початок попереднього року	За даними підприємства – На кінець звітного року	(графа 2 + графа 3) / 2		графа 4 * графа 5 / 100
4. Баланс (ряд. 1300) Всього активів	За даними підприємства – На початок попереднього року	За даними підприємства – На кінець звітного року	(графа 2 + графа 3) / 2		графа 4 * графа 5 / 100
5. Обґрунтований рівень суттєвості				(Σ графи 6) / 4	

- обґрунтувати систему показників для виконання аналітичних розрахунків і сформувати інформаційні моделі для розрахунку кожного аналітичного показника. Результати виконання доцільно представити у вигляді таблиці (табл. 11);

Таблиця 11

Інформаційні моделі розрахунку аналітичних показників
(назва об'єкту)

Назва показника, одиниця виміру	Мета оцінки	Рекомендоване значення, тенденція зміни	Формула для розрахунку	Джерело інформації
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>

- обґрунтувати практичні аспекти можливості імплементації обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень в діяльність конкретного підприємства харчового сектору економіки.

Оцінювання результатів:

Підготовлена контрольна робота оцінюється за такими критеріями:

теоретична частина:

- рівень завершеності роботи, вивчених питань і проблем;
- ступінь вивчення нормативно-правових актів і літературних джерел, систематизація літератури;
- обґрунтованість, логічність та чіткість в формулюваннях основних позицій у відповіді на поставлене запитання;
- неординарність викладання матеріалу і творчість при розкритті відповіді на поставлене запитання;
- логічність мислення і вміння узагальнити опрацьовані матеріали, а також вміння формувати власну позицію.

практична частина:

- обґрунтованість, коректність, логічність та чіткість в формулюваннях;
- неординарність і творчість при обґрунтуванні і характеристиці окремих позицій;
- логічність і несуперечливість нормам чинного законодавства.

7. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконується контрольна робота на аркушах формату А4 або в учнівському зошиті власноруч. В кінці роботи представляється список використаної літератури і проставляється дата виконання. Робота підписується здобувачем.

Обсяг відповіді на кожне теоретичне питання повинен не перевищувати 10 сторінок і містити таблиці і / чи рисунки (не менше 2 об'єктів).

Виконання **практичної частини** сприятиме розвитку у здобувачів практичних навичок щодо застосування чинної нормативно-правової бази для відображення інформації про господарські операції в обліку, їх систематизації та узагальнення у звітності сучасного підприємства. Роботу доцільно розпочати з опрацювати теоретичних питань за конспектом і чинних нормативно-правових актів. Здобувач самостійно формує ОАЗ прийняття управлінських рішень й обґрунтовує практичні аспекти можливої імплементації, використовуючи інформацію науково-практичних і періодичних видань та іншу довідникову інформацію, або може використовувати інформацію підприємства, на якому працює.

7.1. Взірець виконання деяких елементів практичної частини

Результати визначення орієнтовного переліку обліково-аналітичних завдань за окремими відділами / службами / виконавцями в межах підприємства певного харчового сектору економіки (рекомендована табл. 5) може бути представлено у такому вигляді (табл. 12).

Таблиця 12

Орієнтовний перелік обліково-аналітичних завдань із закріпленням за структурними підрозділами і окремими виконавцями
(розрахунки з персоналом – назва підприємства)

Перелік обліково-аналітичних завдань	Виконавці, за якими закріплено завдання	
	повністю	частково
1	2	3
...	...	...
Облік і аналіз використання робочого часу і напруженість праці	Відділ економічного аналізу, фінансів та планування	Відділ кадрів Відділ бухгалтерського обліку Керівники структурних підрозділів
...	...	...
Аналіз забезпеченості персоналом за якісно-кількісним складом	Відділ кадрів	Відділ економічного аналізу, фінансів та планування Керівники структурних підрозділів
...	...	...

Результати визначення складу методичного апарату й інструментарію за основними елементами обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень (рекомендована табл. 6) може бути представлено у такому вигляді (табл. 13).

Таблиця 13

Склад методичного апарату й інструментарію за основними складниками обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень
(дебіторська заборгованість)

Складники ОАЗ	Перелік методів, способів та прийомів
1	2
ОБЛІКОВА ПІДСИСТЕМА	
Фінансовий облік	Документування, інвентаризація, ...
Управлінський облік	АВС-аналіз, XYZ-аналіз, ...
АНАЛІТИЧНА ПІДСИСТЕМА	
Фінансовий аналіз	Аналіз складу і структури дебіторської заборгованості, аналіз оборотності дебіторської заборгованості, ...
Виробничий (оперативний) аналіз	Аналіз резервів зменшення дебіторської заборгованості, ...
КОНТРОЛЬНА ПІДСИСТЕМА	
Внутрішній контроль	Підтвердження, перевірка механічної точності, ...

Результати характеристики методичного апарату й інструментарію обліково-аналітичних робіт (рекомендована табл. 7) може бути представлено у такому вигляді (табл. 14).

Таблиця 14

**Характеристика методичного апарату й інструментарію
обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень
(витрат на виробництво і собівартість продукції)**

Назва методу / способу / прийому	Мета проведення	Отримані результати
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
...	...	...
підтвердження	встановлення відповідності записів аналітичного і синтетичного обліку в рахунку 23 «Виробництво» записам в Оборотно-сальдовій відомості, Балансі (Звіті про фінансовий стан)	дотримання вимог НП(С)БО 1, П(С)БО 16, Інструкції 291, Методичних рекомендацій по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку № 365
...	...	...

Результати визначення альтернативних варіантів методичної складової облікової політики щодо регулювання об'єкта обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень (рекомендована табл. 8) може бути представлено у такому вигляді (табл. 15).

Таблиця 15

**Методичні аспекти облікової політики
(основні засоби)**

Назва об'єкту, П(С)БО	Методичний елемент облікової політики	Альтернативні варіанти
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Основні засоби, П(С)БО 7	Строк корисного використання об'єкта основних засобів (п. 23-25)	Встановлюється підприємством самостійно
	Порядок визначення ліквідаційної вартості основних засобів (п. 4)	Встановлюється підприємством самостійно
	Вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів (п. 5)	Можуть установлюватися підприємством самостійно
	Методи амортизації основних засобів (п. 26, п. 28)	Обирається підприємством самостійно з таких альтернатив: ✓ прямолінійний; ✓ зменшення залишкової вартості; ✓ прискореного зменшення залишкової вартості; ✓ кумулятивний; ✓ виробничий
	...	...

Результати визначення складу джерел інформації і їх характеристика з урахуванням потреб аналітика під час проведення розрахунків (рекомендована табл. 9) може бути представлено у такому вигляді (табл. 16).

Таблиця 16

Джерела інформації для проведення аналітичних розрахунків
(виробничі запаси)

Група джерел інформації	Склад джерел інформації	Інформаційні потреби аналітика
1	2	3
Облікові джерела: Фінансова звітність	Баланс (Звіт про фінансовий стан)	Стан виробничих запасів на певну дату за первісною вартістю чи чистою вартістю реалізації (ряд. 1101 «Виробничі запаси» або в складі ряд. 1100 «Запаси»).
...	...	...
Позаоблікові джерела	Виробнича програма	Номенклатура (види), норми виробничого використання та плановий обсяг виробничого споживання виробничих запасів
...	...	...
Зовнішні джерела	...	...

Результати визначення рівня суттєвості (рекомендована табл. 10) може бути представлено у такому вигляді (табл. 17).

Таблиця 17

Розрахунок рівня суттєвості
(назва підприємства – основний вид діяльності)

	2017 р. / 31.12.2016 р., тис. грн.	2018 р. / 31.12.2018 р., тис. грн.	Значення базового показника, тис. грн.	Критері і, %	Значення для розрахунку рівня суттєвості, тис. грн.
1. Фінансовий результат до оподаткування: збиток (ряд. 2295)	(140)	(661)	Не використовується		
2. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ряд. 2000)	25 341	18 837	$(25\,341 + 18\,837) / 2 = 22\,089$	2	$22\,089 * 2\% = 441,78$
3. Усього за розділом I (ряд. 1495) Власний капітал	16 373	15 254	$(16\,373 + 15\,254) / 2 = 15\,813,5$	5	$15\,813,5 * 5\% = 790,675$
4. Баланс (ряд. 1300) Всього активів	21 463	18 344	$(21\,463 + 18\,344) / 2 = 19\,903,5$	2	$19\,903,5 * 2\% = 398,07$
5. Обґрунтований рівень суттєвості ≈ 550 тис. грн.			$(441,78 + 790,675 + 398,07) / 3 = 543,508$		

Висновок за розрахунком: Підприємство останні два роки терпить збитки, що не є типовою ситуацією для його діяльності. Виходячи з цього, значення показника збитку як фінансового результату не приймається до розрахунку рівня суттєвості. Рівень суттєвості розраховано на підставі трьох показників (чистий дохід, власний капітал і сума активів підприємства) з числовими значеннями одного порядку в межах одного знаку старшого порядку, що утворюють сукупність з близькими

числовими значеннями. Розраховано значення рівня суттєвості, що становить 543,508 тис.грн. Для подальших обґрунтувань і розрахунків використовуємо заокруглене значення рівня суттєвості 550 000 грн. Різниця між значенням рівня суттєвості до і після заокруглення становить 1,19%, що є в межах 20%.

Результати формування інформаційних моделей розрахунку аналітичних показників (рекомендована табл. 11) може бути представлено у такому вигляді (табл. 18).

Таблиця 18

Інформаційні моделі розрахунку аналітичних показників
(грошові кошти)

Назва показника, одиниця виміру	Мета оцінки	Рекомендоване значення, тенденція зміни	Формула для розрахунку	Джерело інформації
1	2	3	4	5
Абсолютна ліквідність, коефіцієнт	Визначення частки поточних зобов'язань, що підприємство може погасити найближчим часом (негайно)	Перевищує 0,2 ... 0,3	Грошові кошти	Ф. 1 ряд. 1165
			Поточні зобов'язання	Ф. 1 ряд. 1695
...	...	...	...	...

В кінці представляється повний список використаних для написання контрольної роботи джерел (не менше 6-8 джерел). Особливу увагу слід приділити опрацюванню спеціальної літератури, періодичних видань (газети, журнали), наукових статей з вітчизняного досвіду з питань сучасних досягнень передової економічної думки з проблем обліково-аналітичного забезпечення управління сучасним підприємством, в тому числі обґрунтуванню й ухваленню виважених раціональних управлінських рішень. Літературу розташовувати або за черговістю згадувань у тексті контрольної роботи, або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів / заголовків.

Контрольна робота, виконана не за своїми номерами питань, не перевіряється і не повертається.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Волчек Р.М., Коляда А.Л., Коверда А.В. Аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень: навч. посібник. Одеса: ОНЕУ, 2016. 105 с.
2. Ганін В.І., Кузнецова С.О., Клімович І.М. Обліково-аналітичне забезпечення стратегічного менеджменту: навч. посібник. Харків: Лідер, 2017. 264 с.
3. Гордієнко П.Л., Дідковська Л.Г., Яшкіна Н.В. Стратегічний аналіз: навч. посібник. Київ: Алерта, 2011. 520 с.
4. Коцупатрий М.М. Бірюк О.Г. Облікова політика підприємства: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. Київ: КНЕУ, 2010. 274 с.
5. Лаговська О.А., Легенчук С.Ф., Кузь В.І., Кучер С.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посібник. Житомир: Житомирський державний технологічний університет, 2017. 416 с.
6. Облікова політика: навч. посіб. / В.М. Савченко, О.В. Пальчук, Л.В. Саловська та ін.; за ред. Давидова Г.М. Київ: Знання, 2010. 479 с.
7. Облікове забезпечення податкової звітності на підприємствах України: навч. посібник. / Журавель Г.П. та ін.; за ред. П.Я. Хомина. - Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 271 с.
8. Слободян Н.Г. Організація і методика економічного аналізу: навч. посібник. Київ: НУХТ, 2013. 332 с.
9. Чернелевський Л.М., Осадча Г.Г. Організація обліку: управлінський аспект (Харчова промисловість) : навч. посібник. Київ: НУХТ, 2011. 463 с.

Допоміжна

10. Аверчев И.В. Управленческий учет и отчетность. Постановка и внедрение. Москва: Вершина, 2006. 512 с.
11. Безверхий К.В. Бочуля Т.В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні: монографія. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 184 с.
12. Бороненкова С.А. Экономический анализ в управлении предприятием. Москва: Финансы и статистика, 2003. 224 с.
13. Браун М.Г. Сбалансированная система показателей: на маршруте внедрения / Пер. с англ. Москва: Альпина Бизнес Букс, 2005. 226 с.
14. Гарнага О.М. Аналітичне забезпечення стратегічного управління: Монографія. Рівне: НУВГП, 2012. 208 с. [Електронний ресурс]
URL:http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php
15. Герасимович І.А. Обліково-аналітичне забезпечення управління бізнес-процесами підприємства: монографія. Київ: КНЕУ, 2018. 339 с.
16. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства : монографія. Київ: КНЕУ, 2012. 305 с.
17. Дибя В.М. Обліково-аналітичне забезпечення управління нематеріальними активами: монографія. Київ: КНЕУ, 2015. 428 с.
18. Жиглей І.В., Кузь В.І., Лаговська О.А., Олійник О.В. Розвиток бухгалтерського обліку в контексті узгодження антагоністичних інтересів груп заінтересованих осіб: монографія. Чернівці: Технодрук, 2012. 248 с.

19. Замула І.В. Бухгалтерський облік екологічної діяльності у забезпеченні стійкого розвитку економіки: монографія. Житомир: Вид-во ЖДТУ, 2010. 440 с.
20. Комплексна економічна діагностика підприємства: монографія / І.В. Кривов'язюк, Т.В. Божидарнік. Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2012. 226 с.
21. Корягін М.В., Куцик П.О. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності: монографія. Київ: Інтерсервіс, 2016. 275 с.
22. Куцик П.О., Мазуренко О.М. Обліково-аналітична концепція управління загальноновиробничими витратами підприємства: монографія. Львів: Видавництво «Растр-7». 2014.
23. Мороз Ю.Ю. Обліково-інформаційна система моніторингу економічного потенціалу підприємства: монографія. Житомир: ПП «Рута», 2011. 352 с.
24. Обліково-аналітичне забезпечення суб'єктів господарювання в умовах євроінтеграції: колект. монографія / [Н. Позняковська та ін.]; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. Рівне : НУВГП, 2019. 413 с.
25. Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності підприємств в умовах інституційних трансформацій: монографія / Р.Ф. Бруханський, П.Р. Пуцентейло [та ін.]. Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2017. 388 с.
26. Рзаєв Г.І. Фінансова звітність підприємств: аналітичні можливості та перспективи використання: монографія. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2015. 223 с.
27. Смирнов Э.А. Управленческие решения. Москва: ИНФРА-М, 2001. 264 с.
28. Учетная политика: в двух книгах. Кн. 1. Основы теории. / С.А. Рассказова-Николаева, Е.М. Калинина; под ред. Рассказова-Николаева С.А. Москва: НОУ «ЦБА КонсультантПроф»: Изд-во «Омега-Л», 2011. 232 с.
29. Учетная политика: в двух книгах. Кн. 2. Практика и опыт. / С.А. Рассказова-Николаева, Е.М. Калинина; под ред. Рассказова-Николаева С.А. Москва: НОУ «ЦБА КонсультантПроф»: Изд-во «Омега-Л», 2011. 384 с.
30. Фатенок-Ткачук А., Кулинич М., Сафарова А. Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної діяльності підприємства: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. 151 с.
31. Фелпс Б. Умные бизнес-показатели: Система измерений эффективности как важный элемент менеджмента / Пер. с англ. Днепропетровск: Баланс-Клуб, 2004. 312 с.
32. Щирба М. Т. Облікова політика в системі управлінського обліку: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2011. 338 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Верховної Ради України – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua .
2. Сайт Національного Банку України – Режим доступу: www.bank.gov.ua.
3. Сайт World Bank Group – Режим доступу: www.doingbusiness.org.
4. Сайт Міністерства фінансів України – Режим доступу: www.minfin.gov.ua.
5. Сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку – Режим доступу: www.ssmc.gov.ua.
6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

7. Національна парламентська бібліотека України. – Режим доступу: <http://www.nplu.ua/>.
8. Державна науково-технічна бібліотека України. – Режим доступу: <http://gntb.gov.ua/>.
9. Науково-технічна бібліотека Національного університету харчових технологій – Режим доступу: <http://elibrary.nuft.edu.ua/library/>.
10. Електронна база даних Library IMB Інституту міжнародних відносин Національного університету ім. Тараса Шевченка. – Режим доступу: <http://library.iir.kiev.ua/library/index.php>.
11. Електронна бібліотека навчальної літератури ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана». – Режим доступу: <http://lib.kneu.edu.ua/ua/irbis/>.
12. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». – Режим доступу: <http://www.library.ukma.kiev.ua/>.
13. Науково-технічна бібліотека національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». – Режим доступу: <http://library.kpi.kharkov.ua/Internet.html>.
14. Науково-технічна бібліотека національного університету «Львівська політехніка». – Режим доступу: <http://library.lp.edu.ua/cyl>.
15. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
16. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. – Режим доступу: <http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Розподіл балів за окремими елементами змістових модулів та методи поточного контролю успішності навчальної роботи здобувачів денної форми навчання (форма підсумкового контролю – екзамен) 3 семестр

№№ мо- дуля	Елементи модуля	Кількість балів		Поточний контроль знань здобувачів
		міні-ма-льна	максимальна	форма контролю
1.	<u>Лекційний курс (3 теми лекцій)</u> Тема 1. Концептуальні засади обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень. Тема 2. Характеристика інформаційно-аналітичного апарату прийняття управлінських рішень. Тема 3. Принципи, методики та техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності.	6,0	10,0	Письмова контрольна робота, виконання дослідницьких завдань
	Практичні заняття № 1, 2. Тема 1	3,6	6,0	Усне опитування, обґрунтування практичних ситуацій, тестування знань
	Практичні заняття № 3, 4, 5. Тема 2	5,4	9,0	
	Практичні заняття № 6. Тема 3	1,8	3,0	
	Всього за I модуль	16,8	28,0	
2.	<u>Лекційний курс (6 тем лекцій)</u> Тема 4. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття фінансових рішень. Тема 5. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття екологічних рішень. Тема 6. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття соціальних рішень. Тема 7. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття рішень з управління вартістю підприємства. Тема 8. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття рішень з економічної безпеки. Тема 9. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття рішень зі сталого розвитку підприємства.	9,0	15,0	Письмова контрольна робота, виконання дослідницьких завдань
	Практичні заняття № 7, 8. Тема 4	3,6	6,0	Усне опитування, обґрунтування практичних ситуацій, тестування знань
	Практичні заняття № 9,10. Тема 5	3,6	6,0	
	Практичні заняття № 11, 12. Тема 6	3,6	6,0	
	Практичні заняття № 13. Тема 7	1,8	3,0	
	Практичні заняття № 14. Тема 8	1,8	3,0	
	Практичні заняття № 15. Тема 9	1,8	3,0	
	Всього за II модуль	25,2	42,0	
	Разом за модулем	42,0	70,0	
	Підсумковий контроль (екзамен)	18,0	30,0	
	Сума	60,0	100,0	

Додаток Б

**Розподіл балів за окремими елементами змістових модулів та методи
поточного контролю успішності навчальної роботи здобувачів
вищої освіти заочної форми навчання
(форма підсумкового контролю – екзамен) 3 семестр**

№ зміс- тового модуля	Елементи змістового модуля	Кількість балів		Поточний контроль навчальної роботи здобувачів
		міні- мальна	макси- мальна	методи контролю
Модуль 1				
1	Практичне заняття 1 Теми 1-3	4,0	6,0	Усне опитування, обґрунтування практичних ситуацій
2	Практичне заняття 2 Теми 4-6	4,0	7,0	Усне опитування, обґрунтування практичних ситуацій
	Практичне заняття 3 Теми 7-9	4,0	7,0	Усне опитування, обґрунтування практичних ситуацій
	Індивідуальне завдання (контрольна робота)	30,0*	50,0*	Виконання і захист контрольної роботи
	Всього	42,0	70,0	
	Екзамен	18,0	30,0	
	Разом за модулем	60,0	100,0	

Додаток В

Критерії оцінювання успішності навчальної роботи здобувачів за окремими елементами змістових модулів

Елемент модуля та критерії його оцінювання	Кількість балів*	
Денна форма навчання		
Письмова контрольна робота, виконання дослідницьких завдань	6-10	9-15
правильно і вичерпно виконано завдання, показано уміння аргументувати власну позицію до відповідних категорій, залежностей та явищ	9-10	14-15
виконано завдання на високому рівні, але допущено деяких несуттєвих неточностей	8	12-13
виконано завдання в цілому, але не переконливо аргументовано власну позицію, допущено окремі помилки у використанні понятійного апарату	7	10-11
неправильно або неповно виконано завдання, відсутні аргументації, допущено суттєві помилки у використанні понятійного апарату або взагалі нічого не виконано	6	9
Практичне заняття	1,8-3,0	
глибоке розкриття питання теми, вільне володіння матеріалом, активна участь у роботі, правильно розв'язано практичні ситуації з повним викладенням порядку розв'язання і глибокою обґрунтованістю відповіді	2,9-3,0	
розкриття питання теми, вільне володіння матеріалом, представлення розв'язку практичних ситуацій з допущенням кількох помилок у розрахунках і неповним викладенням порядку розв'язання	2,7-2,8	
розкриття питання теми, недостатньо вільне володіння матеріалом, представлено часткове розв'язання практичних ситуацій з неправильним викладенням міркувань щодо порядку розв'язання	2,4-2,6	
неповне розкриття питання теми, недостатньо вільне володіння матеріалом, представлено часткове розв'язання практичних ситуацій з неправильним викладенням міркувань щодо порядку розв'язання, відсутні висновки за результатами розрахунків	2,1-2,3	
незадовільне розкриття питання теми, практичні ситуації не розв'язано або розв'язано неправильно	1,8-2,0	
Заочна форма навчання		
Практичне заняття	4-6	4-8
повна відповідь, вільне володіння матеріалом, активна участь у роботі, правильно розв'язано практичні ситуації з повним викладенням порядку розв'язання і глибокою обґрунтованістю відповіді	5,1-6,0	7,1-8,0
неповна відповідь на теоретичні питання, недостатньо вільне володіння матеріалом, представлено часткове розв'язання практичних ситуацій з неправильним викладенням міркувань щодо порядку розв'язання	4,5-5,0	5,6-7,0
неповне розкриття теоретичного питання теми, недостатньо вільне володіння матеріалом, представлено часткове розв'язання практичних ситуацій з неправильним викладенням міркувань щодо порядку розв'язання, відсутні висновки за результатами розрахунків	4,1-4,4	4,1-5,5
незадовільне розкриття питання теми, практичні ситуації не розв'язано або розв'язано неправильно	4,0	4,0
Індивідуальне завдання (контрольна робота)	30-50	
повна відповідь	46-50	
неповна відповідь або допущені деякі неточності	43-45	
неповна відповідь, допущені окремі помилки	38-42	
неповна відповідь, допущені суттєві помилки	34-37	
незадовільна відповідь	30-33	

Загальні рекомендації щодо розроблення критеріїв оцінювання успішності навчальної роботи здобувачів денної і заочної форми навчання (форма підсумкового контролю – екзамен)

27...30 балів відповідає високому рівню компетентності: виставляється здобувачеві, який виявив всебічне системне і глибоке знання із запропонованих завдань, чітке і вільне володіння програмним матеріалом, логічне і ґрунтовне формулювання висновків, вміння застосувати отримані знання для аргументації власної позиції для вирішення типових або нестандартних ситуацій, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру;

23...26 балів відповідає достатньому рівню компетентності: виставляється здобувачу, який виявив добре знання із запропонованих завдань, але припускається логічної непослідовності або не може застосувати отримані знання при практичному розв'язанні сучасних проблем, допускає окремі несуттєві помилки та неточності, вміє виправити неточності відповіді після зауваження викладача і застосувати знання на практиці;

18...22 бали відповідає середньому рівню компетентності: виставляється здобувачу, який виявив посереднє знання основного програмного матеріалу, володіє необхідними вміннями і навичками для вирішення стандартних завдань з незначними помилками, але має необхідні знання, щоб виправити їх з допомогою викладача, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури;

0...17 балів виставляється, якщо здобувач має значні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, фрагментарне володіння базовими поняттями, допускаючись при їх використанні принципових помилок; не володіє необхідними знаннями, вміннями, навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ	3
2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	8
5. ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ	9
6. КОНТРОЛЬНА РОБОТА	10
6.1. Теоретична частина	11
6.2. Практична частина	12
7. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	15
7.1. Взірець виконання деяких елементів практичної частини .	16
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	21
ДОДАТКИ	24